

บทที่ ๕

สรุปและขอเสนอแนะ

การศึกษาพฤติกรรมด้านการวางแผนครอบครัวของสตรีชาวจีนในเขตเทศบาลนครหลวง กรุงเทพมหานครนี้ ได้แยกสตรีที่ตกเป็นตัวอย่างออกเป็นสองกลุ่ม คือสตรีที่ไม่เคยใช้การป้องกันการปฏิสนธิ ซึ่งมีประมาณร้อยละ ๕๕.๕ และสตรีที่เคยใช้หรือกำลังใช้การป้องกันการปฏิสนธิ ซึ่งมีประมาณร้อยละ ๔๔.๑ นอกจากนี้ยังได้ทำการศึกษาดังพฤติกรรมด้านการวางแผนครอบครัวของสตรีชาวไทยควย เพื่อดูความแตกต่างและคล้ายคลึงกัน ซึ่งได้แยกกลุ่มสตรีชาวไทยเป็น ๒ กลุ่มเช่นเดียวกัน การศึกษาจึงแบ่งออกเป็นสองหัวข้อ คือ ความรู้และทัศนคติด้านการวางแผนครอบครัวของสตรีที่ไม่เคยใช้การป้องกันการปฏิสนธิ และอีกประการหนึ่งคือ ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติด้านการวางแผนครอบครัวของสตรีที่เคยใช้และกำลังใช้การป้องกันการปฏิสนธิ นอกจากนี้ยังได้ทำการศึกษาดังลักษณะต่าง ๆ ตามประชากร เศรษฐกิจ และสังคมบางประการ ที่อาจจะส่งผลต่อพฤติกรรมด้านการวางแผนครอบครัวควย ปัจจัยทางประชากร คืออายุ จำนวนบุตรที่มีชีวิต และจำนวนบุตรที่ต้องการ ปัจจัยทางเศรษฐกิจคืออาชีพ รายได้ของครัวเรือน ปัจจัยทางสังคม คือระดับการศึกษา และความนึกเห็นเกี่ยวกับเรื่องการวางแผนครอบครัวของสตรี เป็นต้น

ผลการศึกษาพบว่าสตรีชาวจีนมีบุตรมีชีวิตโดยเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๕ คน สตรีชาวไทยเท่ากับ ๓.๔ คน บุตรที่ต้องการของสตรีชาวจีนโดยเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗ แต่เมื่อพิจารณาความแตกต่างของจำนวนบุตรที่ต้องการโดยเฉลี่ยในกลุ่มสตรีอายุต่าง ๆ แล้ว ปรากฏว่าสตรีชาวจีนอายุ ๑๕ - ๒๔ คิดว่าจำนวนบุตรที่เหมาะสมคือ ๓.๗ คน แต่สตรีชาวจีนที่อายุ ๔๕ ปีขึ้นไป จำนวนบุตรที่คิดว่าเหมาะสมคือ ๕.๕ คน ซึ่งผลของการศึกษานี้ถึงแม้ไม่สามารถชี้เป็นเครื่องสนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ได้ว่าชาวจีนในเขตเทศบาลนครหลวงกรุงเทพมหานครมีความต้องการครอบครัวขนาดเล็กลง เนื่องจากไม่มีการศึกษาครั้งใดมาทำการเปรียบเทียบ แต่ก็อาจกล่าวได้ว่าการศึกษาที่พบว่าสตรีชาวจีนที่ยังอยู่ในวัยสาวส่วนใหญ่นั้นมีความต้องการบุตรจำนวนน้อยลงนั้น ก็อาจคาดคะเนถึงขนาดของครอบครัวของสตรีชาวจีนในอนาคตได้ว่าคงจะมีแนวโน้มลดลงตามลำดับ

ความรู้และทัศนคติของสตรีที่ไม่เคยใช้การป้องกันการปฏิสนธิ

สตรีที่ไม่เคยใช้การป้องกันการปฏิสนธิทั้งชาวจีนและชาวไทยมากกว่าครั้งที่ให้คำตอบว่า "ทราบ" เกี่ยวกับการป้องกันมีใหม่บุตรมากเกินไป สตรีที่อายุน้อยมีอัตราส่วนของผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวสูงกว่าสตรีสูงอายุ แหล่งที่มาสำคัญของความรู้ในเรื่องการวางแผนครอบครัว คือ เพื่อนฝูง ญาติ และสามี สื่อมวลชนมีบทบาทน้อยมากในการเผยแพร่ความรู้เรื่องนี้ สำหรับทัศนคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว สตรีทั้งชาวจีนและชาวไทยประมาณครึ่งหนึ่งเห็นควมกับการวางแผนครอบครัว สตรีอายุน้อยมีความเห็นควมมากกว่าสตรีสูงอายุ แต่สามีของสตรีเหล่านี้มีความเห็นควมในเรื่องการวางแผนครอบครัวเป็นอัตราส่วนที่น้อยกว่า สตรีชาวจีนประมาณหนึ่งในสามแสดงควมต้องการทราบเกี่ยวกับวิธีการวางแผนครอบครัว อัตราส่วนของสตรีชาวจีนที่ต้องการทราบถึงประโยชน์ของการวางแผนครอบครัวมีประมาณหนึ่งในสามเช่นเดียวกัน แต่สตรีชาวไทยที่ต้องการทราบเกี่ยวกับวิธีการและประโยชน์ของการวางแผนครอบครัวเป็นอัตราส่วนสูงกว่าสตรีชาวจีน คือประมาณร้อยละ ๖๐ ผลของการศึกษาแสดงให้เห็นว่าอายุเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว กล่าวคือ สตรีที่อายุน้อยมีผู้ที่มีความรู้และสนใจรับทราบเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวเป็นอัตราส่วนสูงกว่าสตรีสูงอายุ ซึ่งผลของการศึกษาก็นับได้ว่าเป็นข้อสนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ความรู้และความเห็นควมหรือความต้องการทราบเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวนั้นจะมีอัตราส่วนลดลงในกลุ่มสตรีที่มีอายุสูงขึ้นโดยพอสมควร

สำหรับสมมติฐานที่ตั้งไว้เกี่ยวกับปัจจัยอื่น ๆ คือ จำนวนบุตรมีชีวิต ระดับการศึกษา และรายได้ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่พบว่ามีผลต่อทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือระดับการศึกษา และจำนวนบุตรมีชีวิต เพราะปรากฏว่าอัตราส่วนของสตรีชาวจีนที่มีความรู้ ความเห็นควมกับการวางแผนครอบครัว ต้องการทราบเกี่ยวกับวิธีต่าง ๆ และประโยชน์ของการวางแผนครอบครัวได้เพิ่มขึ้นในกลุ่มสตรีที่มีการศึกษาสูงขึ้น และมีจำนวนบุตรมีชีวิตเพิ่มขึ้น สำหรับความแตกต่างของความรู้ ความเห็นควมและความต้องการทราบเกี่ยวกับวิธีและประโยชน์ในกลุ่มสตรีที่มีระดับรายได้ของครอบครัวแตกต่างกันนั้น ปรากฏผลการศึกษาว่า อัตราส่วนของความรู้และความสนใจรับทราบเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวสูงขึ้นในกลุ่มสตรีที่มีรายได้สูงขึ้นถึงระดับหนึ่ง คือไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาทเท่านั้น แต่สตรีที่มีรายได้สูงกว่านั้น อัตราส่วนดังกล่าวกลับลดลง

สำหรับการศึกษาในหมู่สตรีชาวไทยก็พบแนวโน้มที่คล้ายคลึงกันนี้

ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติของสตรีที่เคยใช้และกำลังใช้การป้องกันการปฏิสนธิ

สำหรับสตรีชาวจีนที่เคยใช้และกำลังใช้การป้องกันการปฏิสนธิวิธีใดวิธีหนึ่ง ได้ศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการยอมรับการวางแผนครอบครัว ผลปรากฏว่าอายุและจำนวนบุตรมีอิทธิพลต่อ การยอมรับการวางแผนครอบครัวของสตรีชาวจีนเหล่านี้ เพราะวาสตรีที่มีอายุสูงขึ้น และมีบุตรมีจำนวนมากขึ้นก็มีอัตราส่วนของผู้ที่เคยใช้วิธีการป้องกันการปฏิสนธิสูงขึ้น สำหรับจำนวนบุตรมีอิทธิพลมากต่อการใช้การป้องกันการปฏิสนธิ เพราะอัตราการใช้สูงขึ้นในสตรีที่มีบุตรจำนวนมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสตรีที่มีอายุ การศึกษา และระดับรายได้เดียวกัน

สำหรับปัจจัยอื่น ๆ พบว่า ผลการศึกษาได้สนับสนุนสมมติฐานที่ทั้งไว้วางใจ อัตราส่วนของผู้ที่เคยใช้การป้องกันการปฏิสนธิจะลดลงในหมู่สตรีที่มีความต้องการบุตรมากขึ้น ปัจจัยทางสังคมคือระดับการศึกษาที่พบว่า มีผลต่อการยอมรับการวางแผนครอบครัวทั้งที่ใดก็ตามที่ใดก็ตาม สตรีที่มีการศึกษาบางถึงแม้จะไม่สูงนัก ก็มีอัตราส่วนของผู้ที่เคยใช้สูงกว่าสตรีที่ไม่เคยเรียนเลย สำหรับสตรีที่รายได้สูงขึ้นปรากฏว่าอัตราส่วนของผู้ที่เคยใช้การป้องกันการปฏิสนธิเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจนถึงรายได้จำนวนหนึ่งเท่านั้น ในจำนวนสตรีที่รายได้สูงกว่านั้นอัตราส่วนดังกล่าวเริ่มลดลง สำหรับความแตกต่างของอัตราการใช้การป้องกันการปฏิสนธิในกลุ่มสตรีที่มีสามีประกอบอาชีพต่าง ๆ กันนั้น ปรากฏผลว่าในหมู่สตรีชาวจีน สตรีที่มีสามีอาชีพรับจ้างมีอัตราส่วนของคนที่เคยใช้และกำลังใช้มากที่สุด ประมาณร้อยละ ๘๑ สตรีที่มีสามีประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว และอาชีพค้าขายมีอัตราส่วนการใช้การป้องกันการปฏิสนธิเป็นอันดับรองลงไปตามลำดับ สำหรับสตรีชาวไทยพบว่าสตรีที่มีสามีรับราชการมีอัตราส่วนการใช้สูงที่สุดรองลงไปคือสตรีที่มีสามีประกอบธุรกิจส่วนตัว รับจ้าง และค้าขายตามลำดับ

การปฏิบัติด้านการวางแผนครอบครัว

วิธีป้องกันการปฏิสนธิที่นิยมใช้กันมาก คือ หวงอนามัย ยาเม็ดรับประทาน และการทำหมัน สตรีอายุอ่อนนิยมการใช้การป้องกันการปฏิสนธิแบบไม่ถาวร คือ หวงอนามัยและยาเม็ดรับประทาน แต่สตรีอายุมากนิยมใช้การป้องกันการปฏิสนธิแบบถาวร คือ การทำหมันมากกว่า สตรีชาว

จีนหนึ่งในสามเริ่มใช้การป้องกันการปฏิสนธิเมื่อคลอดบุตรคนที่สี่และห้า ส่วนที่เหลือเริ่มใช้เมื่อ
 คลอดบุตรจำนวนมากกว่านี้ แต่สตรีชาวไทยประมาณหนึ่งในสามใช้การป้องกันการปฏิสนธิเมื่อคลอด
 บุตรคนที่สองและสาม เกี่ยวกับการตัดสินใจที่จะไปรับบริการ เมื่อทราบข่าวเกี่ยวกับการวางแผน
 ครอบครัว ปรากฏว่าสตรีส่วนใหญ่ยังไม่ไปขอรับบริการในทันทีที่ใดทราบข่าว แต่ใช้เวลาตัดสินใจ
 พอสมควร สตรีทั้งสองเชื้อชาติใช้เวลาตัดสินใจไม่แตกต่างกันมากนัก ส่วนใหญ่ไปขอรับบริการ
 เมื่อทราบข่าวแล้วประมาณหนึ่งเดือนขึ้นไป ซึ่งเหตุผลที่ไม่ไปรับบริการในทันทีมี เช่น ศึกษาระยะและ
 งานบ้าน อยู่ในระยะไหนบุตร คุ้มครรก เป็นต้น เกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ ถ้าวิธีที่ใช้เป็นการป้อง
 กันการปฏิสนธิแบบไมถาวร สตรีส่วนใหญ่ทั้งชาวไทยและชาวจีนได้ใช้วิธีดังกล่าวไม่เกิน ๒ ปี แต่
 ถ้าเป็นการป้องกันการปฏิสนธิแบบถาวรคือการทำหมันแล้ว ส่วนใหญ่ได้ใช้เกิน ๔ ปีขึ้นไป ข้อมูล
 เกี่ยวกับแหล่งที่มาของความรู้แสดงให้เห็นว่าสามี ญาติ และเพื่อนก็ยังเป็นแหล่งสำคัญในการให้
 ความรู้ในด้านการวางแผนครอบครัว

ฉะนั้น อาจกล่าวโดยย่อว่า การปฏิบัติการวางแผนครอบครัวของสตรีชาวไทยและชาวจีน
 มีข้อแตกต่างที่สำคัญ คือ สตรีชาวจีนใช้วิธีการป้องกันการปฏิสนธิในอัตราต่ำกว่าสตรีไทยมาก สตรี
 ชาวจีนที่กำลังใจมีร้อยละ ๑๘ แต่สตรีชาวไทยมีร้อยละ ๓๒ สตรีชาวจีนเริ่มใช้การป้องกันการปฏิ
 สนธิเมื่ออายุสูงกว่า และมีจำนวนบุตรมากกว่าสตรีชาวไทย ซึ่งอาจจะเป็นเพราะสตรีชาวจีนส่วน
 ใหญ่มีรายได้น้อยกว่าสตรีชาวไทย เพราะร้อยละ ๔๘ ของสตรีชาวจีนที่สามีค้าขาย จึงสามารถมี
 บุตรจำนวนมากโดยไม่เกิดครอน แต่สตรีชาวไทยส่วนใหญ่สามีมีอาชีพรับจ้างและรับราชการ (ร้อย
 ละ ๗๕) ซึ่งมีรายได้น้อยกว่า จึงประสบความสำเร็จในการครองชีพมากกว่าสตรีชาวจีน อีก
 ประการหนึ่งสตรีชาวจีนมีระดับการศึกษาต่ำกว่าสตรีไทย ร้อยละ ๘๒ ของสตรีชาวจีนไม่เคยเรียน
 หนังสือ จึงทำให้มีความรู้และความสนใจและปฏิบัติในเรื่องการวางแผนครอบครัวน้อยกว่าสตรีไทย

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการป้องกันการปฏิสนธิวิธีต่าง ๆ สตรีทั้งชาวจีนและชาว
 ไทยส่วนใหญ่ให้คำตอบว่า ยาเม็ดรับประทานเป็นวิธีที่ดีที่สุด รองลงไปคือห่วงอนามัย และการทำ
 หมัน สตรีสูงอายุมักจะทำหมันดีที่สุด ส่วนสตรีในวัยสาวนั้นส่วนใหญ่ตอบว่ายามีรับประทาน
 รับประทานและห่วงอนามัยดีที่สุด เป็นที่น่าสนใจเท่า สตรีจำนวนไม่น้อยที่ไม่ยอมให้คำตอบในเรื่องนี้
 โดยบอกว่าไม่ทราบ สำหรับเหตุผลในการใช้การป้องกันการปฏิสนธิวิธีอื่น ๆ สตรีชาวไทยและ

ชาวจีนประมาณร้อยละ ๒๐ ให้คำตอบว่าใช้วิธีการป้องกันการปฏิสนธิเพื่อป้องกันมิให้มีบุตรต่อไป แต่เมื่อพิจารณาเป็นกลุ่มอายุ ปรากฏว่าสตรีอายุน้อยส่วนใหญ่ใช้วิธีการป้องกันการปฏิสนธิเพื่อเว้นระยะระหว่างบุตร ซึ่งตรงกันข้ามกับสตรีสูงอายุใช้วิธีการป้องกันการปฏิสนธิเพื่อป้องกันมิให้มีบุตรต่อไปอีก ข้อที่น่าสนใจก็คืออีกประการหนึ่งคือสตรีชาวจีนอายุ ๒๕ - ๓๕ ปี ประมาณร้อยละ ๓๘.๒ ใช้วิธีการป้องกันการปฏิสนธิเพื่อเว้นช่วงระหว่างบุตร แต่สำหรับสตรีไทยมีร้อยละ ๒๘.๒ ซึ่งสตรีชาวสตรีไทยนั้นปรารถนาที่จะยุติการมีบุตรตั้งแต่มียังอยู่ในวัยกลางคน

กล่าวโดยย่อแล้ว ผลการศึกษาพฤติกรรมการวางแผนครอบครัวของสตรีชาวจีนนี้ พบว่า

๑. สตรีชาวจีนมีแนวโน้มของความต้องการครอบครัวขนาดเล็กถึง พิจารณาจากการที่สตรีชาวจีนที่อายุน้อย มีความต้องการบุตรจำนวนน้อย ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวอาจชี้ให้เห็นถึงขนาดของครอบครัวของชาวจีนในอนาคตได้ว่าจะมีแนวโน้มลดลงตามลำดับ

๒. สตรีชาวจีนที่ไม่เคยใช้วิธีการป้องกันการปฏิสนธิเลย จำนวนไม่น้อยที่มีความรู้ ความเห็นควย และต้องการทราบถึงวิธีการและประโยชน์ของการวางแผนครอบครัว ความสนใจ และต้องการทราบถึงประโยชน์ของการวางแผนครอบครัวเมื่อทราบส่วนสูงในหมู่สตรีวัยสาว สตรีที่ต้องการบุตรจำนวนน้อย และสตรีที่จบการศึกษา สำหรับสตรีที่ต้องการบุตรจำนวนมากและสตรีที่มีรายได้มากนั้นกลับพบว่าเมื่อทราบส่วนของความรู้และความสนใจและต้องการทราบเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวน้อยลง

๓. สตรีที่เคยใช้หรือกำลังใช้วิธีการป้องกันการปฏิสนธิ อัตราส่วนของผู้ที่เคยใช้เพิ่มขึ้นในกลุ่มสตรีที่มีอายุจำนวนบุตรมีชีวิต และการศึกษาสูงขึ้น อัตราส่วนดังกล่าวลดลงตามจำนวนบุตรที่ต้องการ ส่วนรายได้นั้นไม่สัมพันธ์กับผลต่อการยอมรับการวางแผนครอบครัวนัก

การศึกษาพฤติกรรมคานการวางแผนครอบครัวของสตรีชาวจีนในเขตเทศบาลนครหลวงกรุงเทพมหานครนี้ เป็นการนำข้อมูลที่มีอยู่แล้วมาวิเคราะห์ มิใช่เป็นการกำหนดปัญหาเพื่อศึกษาเรื่องนี้โดยเฉพาะ จึงไม่อาจทำการศึกษาได้ละเอียดนักเนื่องจากข้อมูลมีลักษณะจำกัดอยู่มาก โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของสตรีชาวจีนเหล่านี้ อีกประการหนึ่งเนื่องจากตัวอย่างของชาวจีนมีจำนวนน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับชาวไทย ฉะนั้นผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะว่าน่าจะมีการศึกษาโดยสุ่มตัวอย่างชาวจีนจำนวนมาก และศึกษาให้ขอบเขตกว้างขึ้น

ทั้งในด้านลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม และประชากรของชาวจีน รวมทั้งความรู้ ทัศนคติ และ
การปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวกับความคิดของขนาด
ครอบครัว นอกจากนี้ควรจะได้มีการวิจัยเรื่องเดียวกันนี้ในเขตเทศบาลอื่น หรือในเขตชนบทเพื่อ
ที่จะเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมการวางแผนครอบครัวของสตรีชาวจีนที่มีลักษณะ
ทางประชากร สังคม และเศรษฐกิจแตกต่างกัน